

Clandestiene graven langdurig vermisten (samenvatting)

In 2025 heb ik onderzoek verricht naar veertig opgeloste vermissingszaken waarbij het slachtoffer door een misdrijf om het leven is gebracht. Het betrof zaken uit de periode 1993–2025.

In dit onderzoek is systematisch gekeken naar het verband tussen de dader en de locatie waar het lichaam is achtergelaten, de omstandigheden waaronder het misdrijf heeft plaatsgevonden en de specifieke kenmerken van die vindplek. Onder bepaalde omstandigheden vertonen daders een opvallend uniforme handelwijze. De uitkomsten van deze analyse bieden daarmee aanknopingspunten voor het identificeren van kansrijke zoeklocaties in dossiers die zijn vastgelopen.

Hieronder vind je vier karaktereigenschappen van locaties waar iemand langer dan 1 jaar verborgen is.

1. De 'eerste de beste' locatie waar de dader weet van heeft.

Een dader gaat zelden naar een locatie die hij niet kent en kiest voor het verbergen van een lichaam meestal een *vertrouwde* omgeving, vaak de 'eerste de beste' plek die in hem opkomt. In 73 procent van de onderzochte vermissingszaken heeft de dader zich niet voorbereid op het wegmaken van het lichaam. Pas na het overlijden wordt een plan gemaakt over hoe en waar het lichaam kan worden achtergelaten, waarbij de gemiddelde afstand tussen het PD en de vindplek minder dan 30 km bedraagt. Wanneer het lichaam wordt begraven, is deze afstand aanzienlijk korter: minder dan 10 km.

In de meeste gevallen kent de dader de locatie vanuit zijn jeugd, een hangplek, een vakantieadres, een hobby (zoals een visstek), beroepsmatige activiteiten of een regelmatige rit naar bijv. een winkel of tankstation. In enkele gevallen kan een (sport)blessure bij de dader een rol spelen in de locatiekeuze, waardoor er meer risico op ontdekking ontstaat.

Het dossier geeft doorgaans een globale richting waar het lichaam is achtergelaten, waarbij de achtergrond van de verdachte een specifieke locatie kan aanwijzen. Hoe beter je de dader kent, des te groter de kans dat de locatie waar het lichaam is achtergelaten in beeld komt.

2. Binnen een straal van 30 tot 40 meter van de geparkeerde vervoersmiddel.

Doorgaans wordt het lichaam door één of twee personen verplaatst naar de latere vindplek. Het lichaam weegt voor de meeste daders zodanig veel dat er een locatie wordt gekozen in de nabijheid van het geparkeerde vervoersmiddel. Zelden worden hulpmiddelen (zoals een kruiwagen) gebruikt bij het verslepen van een lichaam om de afstand te vergroten.

Incidenteel komt het voor dat de latere vindplek van het lichaam ook de plek is waar het slachtoffer is overleden. In die gevallen kan het lichaam verder van de parkeerplaats worden teruggevonden (zoals in de zaak van Marion en Romy van Buuren). Verder worden lichaamsdelen soms uit elkaar gezaagd om de actieradius te vergroten. In de praktijk blijkt de gemiddelde afstand in dergelijke gevallen echter niet significant toe te nemen, en wordt een lichaamsdeel juist sneller gevonden.

3. Ontbreken van toevallige passanten over een lange periode (maanden)

In 43% van de opgeloste vermissingszaken wordt het lichaam gevonden door een toevallige passant. Een aanzuigende werking op potentiële ontdekkers van clandestiene graven gaat uit van openbare parkeerplaatsen, hondenuitlaatgebieden, wandelroutes, parcours voor fietsers/ATB's en recreatieplekken zoals visstekjes. Het ontbreken van deze elementen vergroot de kans dat het lichaam, zelfs wanneer het niet volledig is ingegraven, niet snel wordt ontdekt. Daders van langdurige vermissingen geven de voorkeur aan doodlopende wegen, wegen met uitsluitend bestemmingsverkeer, privépercelen of een combinatie daarvan. Een goed voorbeeld hiervan is de vindplek van Britta Cloetens.

4. Het volledig begraven van een lichaam in kleiige of veenrijke bodem.

Indien een lichaam wordt achtergelaten in het water, op grond of in de grond maar niet volledig is ingegraven, wordt het aanzienlijk sneller opgemerkt. Op de vierde dag na het overlijden zal het lichaam, bij een temperatuur van 15 tot 25 graden, een lijkgeur verspreiden over een gebied van meer dan 250 meter. Dit effect kan eventueel worden versterkt door een milde (overheersende zuidwesten) wind. Een volledig ingegraven lichaam veroorzaakt op een diepte van minimaal 30 cm geen waarneembaar geurspoor voor mensen.

Wanneer een lichaam volledig wordt ingegraven in kleiige of veenrijke bodem, worden zelfs grondverstoringen na enkele maanden niet meer zichtbaar door het snelle bodemherstel. In de zoektocht naar Farida Zargar in het Mallebos vonden specialisten van Defensie en het NFI (met grondradar) geen grondverstoringen op de plek waar zij wel was begraven. Het gebied bestaat uit zware kleigrond